

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Nova avstrijska ustava

Ob veliki desinteresanosti avstrijske javnosti je potekel prvi november, dan ureditve države po načelih nove stanovske ustave. Desinteresanost javnosti naravnost preseneča in vprašanje je, ali je to posledica otopelosti po vsem onem, kar se je v Avstriji v zadnjem letu dogodilo, ali pa posledica avtoritativnega režima? Po novi ustavi ima Avstrija skupno 6 organov zveznega zakonodavstva, ki bodo zborovali v dunajskem »Zakonodajnem domu«, kakor se imenuje sedaj bivši parlament. Ti organi so: državni svet, zvezni gospodarski svet, pokrajinski svet, zvezna zbornica in zvezna skupščina. Zaenkrat so se osnovele prve štiri institucije, ker v ostale bodo poslale svoje predstavnike prve. Člane državnega sveta imenuje predsednik republike sam. Ta institucija ima 50 članov in le svetovalno pravico. Njena dolžnost je, dajati svoja mišljenja o zakonih, ki ji jih vlada predlaga. Ako pa gre za gospodarske ali kulturne zakone, preide kompetenca za svetovanje na gospodarsko oziroma kulturno zbornico. Kake odločujoče vloge te zbornice nimajo. Predlagajo lahko spremembe zakonskih osnutkov, a vlada stori vendarle kar sama hoče.

Nadaljnji organ zakonodajstva je zvezni svet, ki pa 1. novembra še ni bil aktiviran. Tvori ga: 20 poslancev državnega sveta, 10 kulturnega sveta, 20 gospodarskega sveta in 10 pokrajinskega sveta. Zvezni svet je od vseh organizacij nove ustave še najbolj podoben parlamentu. Ima pa kljub temu zelo majhno možnost odločevanja. To svojo funkcijo vrši s tem, da mora v odrejenem roku proučiti po prvih zbornicah pregledane zakone in staviti k temu tudi protipredloge. O njegovih sklepih se ne razpravlja več. Zakoni se morajo potem ali sprejeti ali pa odbiti v dokončnem tekstu. Ako je zakon odbit, se zvezna vlada lahko direktno obrne na državljane. Tu pa prihajamo do temeljev onega, kar se imenuje sodelovanje široke javnosti v javni upravi in zakonodajstvu, torej do stvari, kateri splošno pravimo demokracija. Avstrijski državljani imajo torej možnost, ne pa pravice, da s plebiscitom odloča samo v treh primerih in to: 1. ako odbije zvezni svet kak vladin predlog; 2. ako želi vlada odločitev državljanov o tekstu kakakega predloga in 3. ako želi vlada glasovanje o določenem temeljnem vprašanju zakonodavstva. Toda niti v teh omejenih primerih ustava vladi ne predpisuje potrebo takega glasovanja, ako ji pušča samo možnost, torej teoretično povedano, ako vlada glasovanje želi, se glasovanje izvrši, ako ga pa ne želi, se ne izvrši.

Prvi problem je sedaj izvolitev predsednika države, ki se bo morala izvršiti čim stopi nova ustava popolnoma v veljavo. Po novi ustavi volijo predsednika župani mest, trgov in vasi na temelju trojnega predloga zveznega sveta. Ta skupščina je nekaka najvišja zvezna institucija, katero sestavljajo zastopniki državnega, kulturnega, gospodarskega in pokrajinskega sveta. Sklicuje se samo, da stavi predlog za predsednika, za prisego novega predsednika in za sklepe o napovedi vojne. Predsednik se volja dobo 7 let in je ponovna izvolitev mogoča. Prva volitev bo v prvi polovici prihodnjega leta. Kdo bo izvoljen, se še ne ve; Miklas najbrže ne. Mnogo se govori o možnosti kandidature nadvojvode Evžena Habsburškega.

Proti zatrtju, da so državljani po novi ustavi stvarno izključeni od sood-

Odločilne ure Doumergueove vlade

Od 10. ure dalje zboruje ministrski svet pod vodstvom Lebruna — Vlada že v krizi? — Popoldne seja poslanske zbornice

PARIZ, 6. novembra. Ministrski predsednik Doumergue je včeraj več časa konferiral s predsednikom finančnega odbora poslanske zbornice Malvyem. Predsednik je ob tej priliki sporočil Malvyu, da je trdno sklenil predložiti danes popoldne parlamentu predlog, da se vladi dovoli proračunske dvanajstine za leto 1935. Za svoj predlog bo zahteval nujnost, tako, da bo že danes ponoči ali najkasneje jutri zvečer izvedeno načelno glasovanje v plenumu. Ker je Doumergue med proračunskimi dvanajstinami in ustavno reformo postavil tesno zvezo, bo poslanska zbornica ob priliki glasovanja o proračunskih dvanajstinah morala zavzeti svoje stališče tudi do ustav-

ne reforme. Ako bo poslanska zbornica odklonila vladin predlog o dvanajstinah, bo Doumergue zaprosil od senata dovoljenje za razpust zbornice. Šele ako bo senat odklonil dovoljenje za razpust, bo Doumergue odstopil s celokupno svojo vlado.

PARIZ, 6. novembra. Vsi so trdno pričani, da je vlada že v krizi. Levičarji zatrjujejo, da bodo radikalni ministri že danes odstopili, s tem bo seveda tudi konec vlade, narodne sloge in državljanskega miru. Doumergue je na padec svoje vlade pripravljen, ker se je zadnje dni zadostno prepričal, kako težko je držati radikalne socialiste v smernicah njegove politike. Izjavo o odstopu je baje že se-

stavil. Danes ob 10. uri se je sestal v palači Elysea ministrski svet pod vodstvom predsednika republike Lebruna. Glavno, čemur se ne upirajo samo radikalni ministri, senatorji in poslanci, ampak tudi senatorji in poslanci sredine, je po Doumergueu predlagana reforma ustave v smislu utrditve državne avtoritete. Ako dožive prizadevanja današnje seje polom, se bo to oficijelno objavilo šele zvečer, na vsak način pa po žalni seji parlamenta za pokojnim kraljem Aleksandrom, Barthoujem in Poincaréjem. Vlada komemoracije ne bo motila svojo krizo.

Titulescova misli v Bolgarii

UREDITEV VPRAŠANJ MED ROMU NIJO IN BOLGARIJO. TITULESCU V SOFIJI.

SOFIJA, 6. novembra. Romunski zunanji minister Nikola Titulescu je prispel včeraj iz Ankare v Sofijo, kjer je izstopil in bo odpotoval dalje v Bukarešto šele danes. Titulescu se je že včeraj sestal z bolgarskim zunanjim ministrom Batolovim in ministrskim predsednikom Kimonom Georgijevim ter razpravljal z njima o vseh vprašanjih, zadevajajočih ureditev vprašanj med Romunijo in Bolgarijo. Kakor je znano, je treba, da se nujno rešijo

razna bolgarsko-romunska vprašanja, preden se Bolgarija oficijelno priključi bodisi mali antanti, ali pa balkanski zvezi. Zdi se, da je pripravljenost na obeh straneh tako velika, da bosta mogla Titulescu in Batolov že na sedanjem sestanku odstraniti vse glavne ovire in pripraviti teren za prijateljsko in zavezniško sodelovanje. Z ozirom na to je Titulescov obisk v Sofiji velike mednarodno-politične važnosti.

Gömbös pri Mussoliniju in papežu

NEMČIJA JE MOŽATO ODKLONILA GÖMBÖSOVO POSREDOVANJE.

RIM, 6. novembra. Madžarski ministrski predsednik Jurij pl. Gömbös je prispel včeraj opoldne v Benetke, ter po kratkem postanku odpotoval dalje v Rim. Z Mussolinijem se bo Gömbös sestal prvič danes in konferiral z njim o vseh aktualnih političnih vprašanjih. Svojo konferenco bosta Mussolini in Gömbös nadaljevala jutri popoldne. Jutri dopoldne bo pa sprejel Gömbösa v avdienci tudi papež. Po dosedanjih intencijah bo Gömbös odpotoval iz Rima jutri zvečer, ali najkasneje v četrtek zjutraj. Prvotne vesti, da se bo Gömbös podal iz Rima v Berlin kot posredovalec za pomirjenje med Italijo in Nemčijo, se zanikajo. Zatrjuje se, da je Nemčija Gömbösovo posredovanje odklonila, ker smatra, da je sedanji mednarodni položaj Madžarske tak, da ne bi bilo oportuno sprejemati oficijelno v Berlinu njenega zastopnika.

nov naravnost pozvan, naj odstopi. Litvinov je poizkušal opravičiti svojo politiko, njegovi argumenti pa vendarle niso opozicije prepričali. Samo energična Stalinova intervencija je položaj nekoliko izboljšala. Vendar se zatrjuje, da bo Litvinov po zasedanju Društva narodov, katerega se bo udeležil, odstopil in ga bo v sovjetskem zunanjem komisariatu zamenjal Stomonjakov, ki je že več let

Litvinov v nemilosti

TURIN, 6. nov. Tukajšnji listi poročajo iz Rige, da je po vestih iz Moskve nastal velik razdor med člani ruske sovjetske vlade. Nekateri člani ostro obsojajo postopanje zunanje-ga komisarja Litvinova in ga obtožujejo, da direktive njegove zunanje politike niso v skladu z interesi sovjetske Rusije. Zatrjuje se, da je bil Litvi-

ločanja, se z vladne strani naglašajo, da bodo stanovske organizacije, ki se sedaj snujejo, pošiljale svoje člane naravnost v posamezne vladne korporacije in bo s tem ljudstvo neposredno zastopano. Ako si pa stvar približe ogledamo, moramo ugotoviti, da na primer zvezni svet, torej najvažnejša institucija stanovske Avstrije, ni izvoljen, ampak sestavljen iz po predsedniku republike imenovanih članov, ali pa deželni predsednikov. Ostale pošljeta kulturni in gospodarski svet. Ako upoštevamo, koliko bo v kulturnem svetu zastopnikov katoliške cerkve, lahko izračunamo, da je

vlada prav za vsak primer osigurana proti opoziciji, ako bi se tudi pojavila. To pa je samo teoretična možnost, ker se bo pri vsakem predstavniku pazilo na njegovo »rodoljubje«. Snovanje stanovskih organizacij se sicer vrši, povzročajo pa vsepolno skoraj nepremagljive težkoče. Posebne težkoče se kažejo pri organiziranju »trgovine in industrije«, kjer se zastopstvo delavcev otežuje s tem, ker ima vladna sindikalna organizacija le minimalno število avstrijskih delavcev. Iz vsega tega sledi, da stopa Avstrija s svojo novo ustavo na zelo negotov in nepreizkušen teren.

eden najaktivnejših funkcionarjev ruske zunanje politike. Stomonjakov je po rodu Bolgar.

Zanimive francoske volitve

PARIZ, 6. nov. V nedeljo so bile v Sedanu izvršene zanimive parlamentarne volitve, v katerih je kandidat nacionalne unije Barachin komaj zmagal. Dobil je 6.712 glasov, skupni socialistično-komunistični kandidat pa 2.218. Zelo je zanimivo, da so se pri teh volitvah radikalni socialisti razdelili v dve skupini, od katerih je večja glasovala za marksiste. Iz tega je razvidno, da ni nobenega govora več o skupni radikalno-socialistični stranki. Pri naknadnih volitvah v Toulonu so pa zmagali združeni socialisti in komunisti.

ŠPANSKI PARLAMENT.

MADRID, 6. nov. Danes se snide parlament. Vlada je že davi ukrenila vse potrebno za varnost in red. Vojaštvo in nacionalna garda sta zasedla vse dohode do parlamenta. Okoli palače stoje trije kordoni. Socialisti so s 23. proti 16. glasovom sklenili, da se sej toliko časa ne udeleže, dokler vlada ne ukine cenzure za govore poslancev v zbornici.

POMILOSTITVE V ŠPANIJU.

MADRID, 6. novembra. Vlada je pomilostila 21 na smrt obsojenih revolucionarjev in bo izvršila smrtno obsodbo samo nad dvema.

ITALIJANSKE PREPOVEDI.

RIM, 6. novembra. Uradni list objavlja naredbo, po kateri se prepoveduje objavljanje kakršnih koli vestí, ki bi mogle škodovati interesom države z ozirom na akcijo, ki se vodi v zvezi z militarizacijo italijanskega naroda. Prepovedano je tudi objavljati vesti vojaškega značaja, ki bi se tikale obrambe in vojne pripravljenosti.

VOLITVE V AMERIKI.

WASHINGTON, 6. nov. Danes se v Združenih državah volitve poslancev, volitve za eno tretjino senatorjev in volitve 33 guvernerjev zveznih držav. Obenem se bodo volili tudi pokrajinski zbori zveznih držav. Pričakuje se, da bodo zmagali Rooseveltovi demokrati.

MRIZ V ITALIJI.

RIM, 6. novembra. V severni Italiji, zlasti na Tirolskem in Piemontskem, je nastal oster mraz. Po gorah je povsod zapadel sneg.

Dnevne vesti

Odlikovanje mariborskega železničarja. Zvaničnik državne železnice v Mariboru g. Josip Longius je bil odlikovan za vestno službo pri železnici s srebrno kolajno. Čestitamo!

Profesor Josip Schmorauzer umrl. Odlični pedagog in dolgoletni profesor mariborskega moškega učiteljskega gospod Josip Schmorauzer je umrl dne 2. nov. t. l. v Meranu na Južnem Tirolskem. Lani ga je zadela delna možganska kap in od tedaj se mu zdravje ni hotelo vrniti. Njegova srčna želja, vrnitev v ljubljeno domovino, se mu ni izpolnila. Številni njegovi bivši učenci in prijatelji ga bodo ohranili v najlepšem spominu.

Nov grob. Danes zjutraj je umrl krojaški mojster Niko Furman. Pokopali ga bodo v četrtek 8. t. m. ob 15.30 na pokopališču v Studencih. Naj počiva v miru!

Odredba o uporabi gasilskega orodja. Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije je opozorila ministrstvo za telesno vzgojo naroda na to, da mnoge gasilske čete in občine posojajo privatnikom priprave za gašenje ognja. Največkrat jih posojajo pri gradnji hiš in drugih objektov, za čiščenje vodnjakov ali gašenje apna, za kuhanje žganja in sploh za vse mogoče uporabe, ki jih žele privatniki, tako, da mnogokrat te priprave za primer požara niso na mestu, kjer bi morale biti. Ako pa so na mestu, so mnogokrat pokvarjene in neuporabne. Da ta nedostatek odpravi, je banska uprava, v kolikor so priprave za gašenje požara last občine, vsem občinam najstrožje prepovedala posojanje in uporabljanje teh v katerekoli druge namene, razen za gašenje požara, vežbanje gasilskih čet in za pomoč ob katerikoli elementarni nezgodi.

Konferenco izvoznikov sadja namerala v najkrajšem času sklicati Zavod za pospeševanje trgovine s tujino. Na konferenci bodo razpravljali o ukrepih za pospeševanje sadnega izvoza, ker se je letošnji izvoz presnega sadja iz naše države neugodno razvijal. Posebna pozornost se bo posvečala vprašanju, kako naj se prepreči prekomerno kopičenje našega sadja na tujih tržiščih, ker je kopičenje slabo za razvoj cen. Dalje bodo govorili na konferenci tudi o vprašanju gradnje hladilnic in javnih skladišč za presno sadje v državi. Zavod bo pravočasno obvestil zainteresirane izvoznike o dnevu in kraju konference.

Prepovedan tisk. Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo prodajati in razširjati št. 42 tednika »Istra«, št. 17 tednika »Danica« in št. 44 tiskopisa »Nedelja«.

Prepovedana knjiga. Notranje ministvo je prepovedalo uvažati in razširjati knjigo »Verse Mággyar Ország«, ki jo je napisal Döž Kostolany in je izšla na Madžarskem.

Iz zadrugnega registra se je izbrisal »Dom«, železničarska stavbna zadruga r. z. z. o. z. v likvidaciji v Mariboru.

Za planinsko postojanko Sokolskega društva Maribor Matice na Pohorju so darovali: Tvornica Jugosvila 1000 Din, ravatelj Otmar Meglič 500 Din, trgovci Jakob Lah 200 Din, dr. Fran Toplak 100 Din, Josip Pirih in dr. Ferdo Lašič po 50 Din, Karel Vrenčur v Marenbergu pa je daroval gradbeni material. Uprava društva se vsem darovalcem toplo zahvaljuje s prošnjo, naj bi še tisti, ki se še niso odzvali prošnji, darovali po svojih močeh za novo postojanko na Pohorju.

Delo dobi kuhar sladkorja. Interesenti se naj zglase pri Borzi dela na Rotovškem trgu med uradnimi urami.

Na strehi brzovlaka so se pripeljali včeraj zjutraj iz Gradca v Maribor trije mladi popotniki. Ko je službujoči pregledovalec vagonov pregledal strehe vagonov, je našel na ploščadi dolgega pulmana tri ležeče neznanke, ki so se skušali skriti za vagonске nastavke. Poklicali so stražnike, ki so spravili s strehe »slepe« popotnike, ki so bili popolnoma prezebli. Pri zaslišanju so izpovedali, da živijo stalno v Gradcu pri svojih starših in so hoteli pofovati »v sveto«. Mladi popotniki so 15 letni Ivan Masten, 15-letni Gotfrid Rodošek ter 16letni Herman Perc. V Mariboru so jih spravili v policijske zapore erjih bodo te dni poslali nazaj v Gradec.

Kürten v Mariboru. Ko se je sinoči vračala neka gospodična sama iz kina domov, jo je vso pot zasledoval neki neznanec z avtomobilom. Ko je pa videl, da bo zavila na Slomškov trg, jo je prehitel, ustavil avto, odprl vrata, planil brez besede k njej, jo zagrabil in hotel s silo potegniti k sebi v voz. Zasledovanje je k sreči iz radovednosti opazoval neki mladenič, ki je priskočil gospodični v zadnjem hipu na pomoč in poklical stražnika. Preden je pa stražnik prišel, se je napadalec prestrašil in se naglo odpeljal čez Slomškov trg in izginil v noči. Neznanec visoke postave s črno suknjo in črnim širokim klobukom je imel najbrže avstrijski avto. Bilo bi ga na vsak način treba izslediti, ker je sicer verjetno, da bo tudi še pri drugih poskušal svojo zločinsko srečo. Ali naj tudi Maribor dobi svojega Kürtena?

Obsojeni ponarejevalci denarja. Pred malim kazenskim senatom so se včeraj zagovarjali štirje mladi ljudje iz Rucmancev, obtoženi, da so ponarejali srebrnike. Brata Franc in Ivan Rajs sta jih vlivala v model iz aluminija in mešanice kositra in svinca, v promet pa jih je skušala spraviti Terezija Muršičeva. Četrty obtoženec, France Kump, pa je, ko je vsa zadeva prišla na dan, skušal dobiti za denar priče, ki bi ugodno izpovedale za brata Rajsa. Obsojeni so bili: Franc Rajs na 14 mesecev, Ivan Rajs na 13 mesecev težke ječe in vsak na izgubo častnih državljskih pravic za dobo 3 let, France Kump na 4 in pol meseca strogega zaporu ter Terezija Muršičeva na tri mesece strogega zaporu.

Plesna šola K. D. Triglava se nadaljuje vsako sredo in soboto ob 20. uri v gornji mali dvorani Narodnega doma.

Drugi zgodovinski večer bo v četrtek 8. tm. ob 20. uri v kemični dvorani realka. Predaval bo prof. Jan Šedivy, in sicer o temi »Bizantološki kongres v luči nove Bolgarije«. Originalne slike. Vsi člani Zgodovinskega društva vljudo vabljeni!

Ogled krematorija v Gradcu bo v soboto popoldne z mestnim avtokarom. Prijaviti se je treba članom Zdravniškega društva v Mariboru in njihovim gostom do petka opoldne pri Zdravniškem društvu, telefon 23-58 ali 28-05. Propustnico preko meje in avstrijski vizum preskrbi Zdravniško društvo.

»Maribor dobi prvega krojača s popolnim višjim krojaškim tečajem«. Pod tem naslovom objavljena notica ni bila od inserenta niti najmanj premišljena. G. Srečka Satler si pripisuje edini višji krojaško in teoretično usposobljenost po tečajnem predavanju ali šolanju v tujini, in sicer na ta način, da skuša s svojo objavo zapostavljati in žaliti, odnosno diskvalificirati ostale mariborske krojače, katerih je v Mariboru večje število celo z akademsko in popolno teoretično izobrazbo, ki so se šolali ne samo v Gradcu ali na Dunaju, temveč celo v Parizu, Londonu, Berlinu, Monakovem in še v drugih večjih mestih tujih držav, kjer so se obenem tudi udeleževali pri praktičnem izpopolnjevanju krojaške stroke, zakar so bili nekateri tudi diplomirani z dekreti in visokimi kolajnami. Da pa mnogo mariborskih meščanov oziroma inteligence še vedno zahaja h krojačem v Gradec ali na Dunaj zaradi nabave oblačila, ni novica, dejstvo pa je, da morajo mariborski krojači v tujini naročene obleke po večini še popravljati. Ugotovljamo radi tega, da ni potrebno iskati si krojačev v tujini, ker imamo v naši državi, zlasti v Mariboru, na višku okusno izdelana vsa oblačila. To naj služi v odgovor objavljeni notici g. Srečka Satlerja, ki ne sme trditi, da dobi Maribor šele v njem prvega krojača s popolnim višjim krojaškim tečajem. Združenje krojačev v Mariboru.

Ogenj. Preteklo soboto je požar určil gospodarsko poslopje posestniku Franu Skuhali v Ključarovicah. Pogoreli so svinjaki, skedenj in kar spada k temu, a tudi nekaj perutnine je zgorelo, dočim so konje in govedo rešili. Na kraj požara je prihitelo več gasilskih čet, ki se jim je posrečilo obvarovati vsaj sosedo pred ognjem in s tem preprečiti ogromno škodo. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Podružnica Narodne strokovne zveze v Mariboru se je dne 3. novembra preselila z dvorišča palače Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru, Sodna ulica 9, v tretje nadstropje. Vhod iz Sodne ulice 9.

Pevsko društvo »Zarja« na Pobrežju bo imelo v soboto 17. novembra ob 20. uri svoj redni občni zbor v dvorani Renčelj. Odbor.

Od 150 najboljših filmov na razstavi v Veneziji je dobil prvo nagrado dunajski film

MASKARADA

s PAULO WESSELY
Pride v KINO UNION

Plesna šola za trgovske in privatne nameščenice se zopet redno nadaljuje ob torkih in petkih v Narodnem domu. — Pomočniški odbor Združenja trgovcev.

Posebni vlak na Oplenac 17. in 18. novembra 1934. Tujsko prometna zveza (»Putnik«) v Mariboru pripravlja po vzgledu vseh drugih pokrajin naše države poklonitveno potovanje s posebnim vlakom na grob blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Odhod iz Maribora bo v soboto dne 17. novembra ob približno 17. uri, prihod v Mladenovac v nedeljo 18. novembra približno ob 7. uri zjutraj, odhod iz Mladenovca ob 13. uri, prihod v Beograd približno ob 14. uri, odhod iz Beograda približno ob 19. uri, prihod v Maribor v ponedeljek dne 18. novembra približno ob 9. uri. Vozna cena Maribor-Mladenovac in nazaj z avtobusno vožnjo Mladenovac-Oplenac in nazaj bo znašala 180 Din. Zajutrkovalo se bo deloma v Mladenovcu, deloma na Oplencu, kjer je prvovrsten hotel, večerja pa bo v Beogradu. Udeleženci izven Maribora naj se prijavijo potom pristojnih občinskih uradov. Za priključne proge je odobrena polovična vožnja n. pr. Dravograd-Maribor, Rogaška Slatina-Grobelno, Velenje-Celje itd. Zaradi tehničnih priprav prosimo občinstvo, da se čimprej prijavi »Putniku« v Mariboru, Aleksandrova cesta, v Celju pri »Putniku«, ali pri ekspoziturah »Putnika« v Št. Ilju in v Gornji Radgoni, oziroma pri občinskih uradih. Pravočasne prijave so potrebne, ker je od železniške uprave predpisana udeležba najmanj 400 ljudi za odpremo posebnega vlaka po 1/4 voznici.

Beg iz življenja. Včeraj zjutraj okrog 5.30 se je v bližini glavnega kolodvora vrgel pod kolesa jutrnjega osebnega vlaka, ki vozi proti Ljubljani, neki moški. Kolesa lokomotive so mu šla preko telesa tako, da je bila glava od trupla odrezana. Sodna komisija, ki je prišla na kraj, je odredila prevoz trupla v mrtvašnico na Pobrežju. Poizvedbe so dognale, da je samomorilec 20-letni, v neki tekstilni tovarni v Melju zaposleni delavec Anton Benčič, doma iz okolice Vavražina. Kaj ga je gnalo v tako strašno smrt, še ni točno dognano, verjetno pa je, da je dejanje izvršil iz obupa, ker mu je bila služba odpovedana.

Grajski kino. Od danes torka dalje »Madame Butterfly« v nemškem jeziku. Silvija Sidney igra v tem najlepšem vseh filmov glavno vlogo. Pri vseh predstavah pogrebne svečanosti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Pripravlja se »Visoka pesem« z Marleno Dietrichovo.

Kino Union. Danes zadnji dan ruski sovjetski film »Burja«. Od jutri dalje »Maskarada« s slavno Pavlo Wesselo. Najboljši in najlepši film zadnjih 10 let, ki je dobil na mednarodni razstavi v Benetkah med 150 največjimi filmi prvo nagrado.

Radio Ljubljana. Spored za sredo 7. tm.: Ob 12.15: plošče (resna glasba); 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18: plošče; 18.20: »Pesnika Prešeren in Zupančič v naši glasbi« (Zorko Prelovec); 18.40: francoščina; 19.10: nacionalna ura; »Vlada Gjorgjević; 19.35: plošče; 19.50: jedilni list, program za četrtek, uvod v opero; 20.00: prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas in poročila.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

Narodno gledališče REPERTOAR.

Torek, 6. novembra ob 20. uri: »Hamlet«. Red B.

Sreda, 7. novembra ob 20. uri: »Konflikt«. Red D.

Četrtek, 8. novembra ob 20. uri: »Idealen soprog«. Red A.

Petek, 9. novembra. Zaprto.

»Gugalnica« bo naslednja dramska premiera in obenem prva letošnja veseloigra. Autorica je češka pisateljica in članica praškega »Narodnega divadla« Olga Scheinpflugova, ki je napisala tudi iz lanske sezone znano »Okence«. Delu se pozna, da ga je napisal polnokrvn teaterski človek: posamezne slike, ki jih je vsega skupaj 7, so napisane efektno, nastopajoče osebe so tipizirane mojstrsko. Vse delo preveva obilen in zdrav humor, ki bo pri občinstvu gotovo našel ustrezajoč odziv. »Gugalnica« pripravlja glavni režiser J. Kovič, nastopijo pa Dragutinovičeva, Zakrajškova, Kraljeva, Starčeva, Savinova, Furijan, Gorinšek in Blaž.

Prva ponovitev Alsbergove globoke in zanimive drame »Konflikt« bo v sredo, 7. t. m. za red D. Delo je ob svoji premieri naletelo na velike simpatije. Režira M. Košič.

V gledališki zbor se sprejemajo člani in članice. Kdor čuti veselje do petja in do gledališča, naj se javi v gledališču pri kapelniku Herzogu od 12. do pol 13. ure popoldne.

V slučaju zastrupljenja povzročene po zastrupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiju, opiju, kokainu je uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svincom staropreizkušena »Franz Josefova« voda ne odpravi samo trdovratno zapeko, temveč, da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

V naši državi je nad 1 milijon zadrugnikov. Tajnik Glavne zadrugne zveze v Beogradu inž. Ivan Varga je izročil tajniku Mednarodne zadrugne zveze iz Londona g. Mayu zanimivo poročilo o našem zadrugništvu. Inž. Varga ceni, da je v zadrugništvu organizirana več kot tretjina vsega prebivalstva v naši državi, kajti po statističnih podatkih ob koncu leta 1933. je bilo v zadrugah v naši državi 1.007.790 članov.

V Parizu vlomil, pri nas pa obsojen. Svoječasno smo poročali, da je jugoslovanski državljani Anton Kostanišek izvršil pred dvema letoma nadvse drzen vlom pri belem dnevu v pariško banko Baruch. Kostanišek je pozneje pribežal v našo državo, kjer so ga prijeli naše oblasti in sestavile proti njemu obtožbo zaradi vloma. Te dni se je zaključila proti Kostanišku razprava pred okrožnim sodiščem v Travniku. Obsojen je bil zaradi vloma v pariško banko na 12 let težke ječe in na dosmrtno izgubo častnih državljskih pravic.

Razne nezgode in nesreče. V mariborsko bolnišnico so včeraj pripeljali 18-letno v Bohovi stanujočo posestnikovo hčer Marijo Vinškovo, ki jo je preteklo nedeljo tako povozil neki voz, da je dobila hude poškodbe na rokah in nogah. V Vojaški ulici stanujoča šivilja Slavka Knupleževa je padla tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo. Franc Erjavec iz Štok je pri delu po nesrečnem naključju prišel med stroj, ki mu je hudo poškodoval desno nogo. 22 letni v Zgor. Žerjavi stanujoči cestni delavec Janez Perko je padel tako nesrečno s kolesa, da se je močno poškodoval po vsem telesu. 28 letnega v Zgornjem Radvanju stanujočega delavca Mirka Mramorja pa je pes ugrizel v desno nogo in je kakor ostali, moral poiskati zdravniške pomoči v bolnišnici.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. je kazal toplotomer 14.3 stopinj C nad ničlo, minimalna temperatura je znašala 10.7 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 15.4 stopinjah 732.8, reduciran na ničlo pa 31; relativna vlaga 84; vreme je vetrovno, vremenska napoved pa pravi, da se bo poslabšalo.

Izid drugega nagradnega tekmovanja

NAJBOLJŠE NAPOVEDI IZI DA NOGOMETNIH TEKEM.

Na naš drugi razpis sportnega nagradnega tekmovanja je uredništvo prejelo 426 rešitev, ki so bile vse pravilno izpolnjene in tudi pravočasno vposlane. Izredno veliko število je dokaz velikega interesa, ki ga je vzbudilo naše tekmovanje med čitatelji »Večernika«. Saj so pa lepe in dragocene nagrade takega zanimanja tudi vredne. — Točno vseh rezultatov tudi tokrat ni nihče pogodil, tem več samo približno. Nagrade prejmejo naslednji:

Z litrom odlične kolonske vode se bo parfimirala gđc. Cilka Horvatova, šivilja iz Maribora. Darilo je dar naše ugledne tvrdke Pečar, Gosposka ul. 11. — Gđc. Horvatova, prav gotovo vnela sportašica, je napovedala naslednje izide nogometnih prvenstvenih tekem: Rapid:Svoboda 4:1 (2:0), Železničar:ČSK 1:1 (0:0), Maribor:Celje 4:3 (1:1).

Vesele in poskočne pesmi na harmoniko bo igral dijak g. Miran Golež iz Maribora, ki je predvideval sledeče rezultate: Rapid:Svoboda 3:1 (2:1), Železničar:ČSK 2:2 (1:0), Maribor:Celje 2:1 (1:1). — Harmonika je darilo tvrdke Meinel in Herold, Gosposka ulica.

Tri mesece zastoj bo prejemal »Večernik« dijak g. Herman Senšek iz Maribora, ki je napovedal naslednje izide: Rapid:Svoboda 4:2 (2:0), Železničar:ČSK 2:2 (1:1), Maribor:Celje 2:1 (0:1). Tretja nagrada je darilo uprave »Večernika« v Mariboru.

Zanimiv je pregled vseh izpolnjenih kuponov, ki pričajo, koliko zaupanja ima kateri izmed mariborskih nogometnih klubov med mariborsko sportno publiko.

Zmago Rapida je predvidevalo izmed 426 tekmovalcev nič manj kot 417. Dokaz, da publika precej dvomi v stalnost forme naših, sicer agilnih Svobodajev. Za Železničarje je bila slika naslednja: zmago je napovedalo 251 tekmovalcev, poraz 152, neodločen rezultat pa je pogodilo 14 tekmovalcev. — Zmago Maribora je pričakovalo 343 tekmovalcev, 76 poraz, 7 pa neodločen izid. Te številke naj bodo Mariboru bodrilo, da imajo naši sportniki še vedno zaupanje v nekoč tako slavno moštvo. — Naše čitatelje, posebno pa še prijatelje »Večernikovega« nagradnega tekmovanja, bo gotovo zanimalo, kdo vse tekmuje. Večinoma so to Mariborčani, rešitve pa so prispele tudi iz vseh drugih krajev Slovenije. Veliko večino tvori naša dijaška mladina, potem vajenci, pomočniki, uradniki, zasebniki itd. Med tekmovalci so tudi ugledni sportni funkcionarji, ki pa nimajo one sreče, ki bi jo z ozirom na njih posel s sportom pričakovali. To naj bo ponoven dokaz, da je žoga res okrogla in da prerokovanje ni tako lahka zadeva. Izmed tokratnih 426 tekmovalcev je bilo med njimi 88 ženskega spola, kar jim je lahko samo v ponos. Seveda s tem še ni rečeno, da se vseh teh 88 pripadnic žibkega spola zanima za sport, ker jih je najbrže hudo žejala skomina po litru fino dišeče kolonske vode...

Onim, ki jim tokrat sreča ni bila naklonjena, povemo za tolažilo, da bomo tudi za nedeljske tekme zopet razpisali nagradno tekmovanje z dragocenimi darili. Kupon objavimo jutri!

ne more nego v smrt. Njen sin in mož padle žene, ki si sam kratki čas s pijačo med blodnicami, jo sirovo zavrže ter tako pahne v smrt.

Po mojem je hotel avtor pokazati nevzdržnost tradicionalnega zakona, nesodobnost njegovih temeljev, nemoralnost dvojne etike, ko je možu dovoljeno vse, ženi pa nič, pokazal je grob, debelo pobeljen z religioznostjo, v notranjosti pa poln gnilobe. Rešitev problema prepušča tebi, da o njem razmišljaš, sam pa je menda na ta način priporočil sovjetsko rešitev zakona. Noben nov problem, poročlaš. Toda podan je s tako brutalno naturalistiko, s takim obiljem rafiniranih podrobnosti, s tako izklesanostjo značajev, da so proti njemu razni nemški filmi navaden kič.

Čemu vse to pišem? Ker se mi zdi, da bi tako kratko komentiranje gledališčnih in kino predstav bilo zelo potrebno in koristno. Svoj čas je imel gledališki list za premiere takšne ocene, ki so čisto na kratko, ne da bi se spuščale v vsebino, podale subjektiven komentar. Nič zato, če si drugega mnenja kakor pisec, spodbujalo te bo k razmišljanju in poglobitvi, s tem pa je namen dosežen.

A. Dolar.

Pluj

Novi grobovi. V Ptujju je umrla Ana Struclova, žena občinskega nastavljenca, stara 74 let. V bolnišnici pa je umrla Marija Vaupotičeva, žena posestnika v Jurovcih v 36. letu starosti. Za davico je umrl istotako v bolnišnici Franc Horvat, sin posestnika, star 5 let iz Osluševca. Je to že sedma smrtna žrtev te nevarne okužne bolezni. Naj v miru počivajo!

Nočni požar. Preteklo noč, bilo je ob 2. uri, ko so ljudje bili v globokem spanju, je nenadoma začelo goreti stanovanjsko poslopje posestnika Franca Zelenke v Braslovcih pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah. Ogenj se je razvil s tako naglico, da ni bilo mogoče ničesar rešiti kakor golo življenje. Ker je bila hiša že stara, s slamo pokrita, je zgorelo vse do tal. Vaščani, ki so prihiteli na pomoč, so preprečili, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja. Škoda presega 10.000 Din. Na kak način je nastal požar, še ni pojasnjeno.

Nezgođe in nesreče. Alojz Lovrec, posestnik v Derbetincih, se je hudo ponesrečil pri prevažanju drv. Padel je pod voz tako nesrečno, da mu je šlo kolo čez levo nogo in mu jo docela zlomilo. Ponesrečenca so prepeljali v ptujsko bolnišnico. — 20-letni trgovski pomočnik Martin Goričan iz Jurovcev se je igral s patrono, ki mu je v roki eksplodirala in ga nevarno ranila. Tudi tega so spravili v ptujsko bolnišnico. — Nevarno poskodb je dobil tudi 19-letni mizarški vajenec Milan Mojzer iz Ragoznice. Zlomila se mu je pri popravljanju deska polna žebeljev, pri čemur se mu je žebelj

zaril globoko v trebuh in mu ranil želodec. Težko poškodovanega Mojzerja so spravili v ptujsko bolnišnico.

Tragična smrt. Na tragičen način je umrl Franc Čeč, vžigalnik v Zamušanih. Domači so ga našli v bližnji mlaki mrtvega. Verjetno je, da ga je zadela kap, nakar je omahnil in padel naravnost v miako, kjer se je utopil. Pokojnik, ki je bil star 65 let, je bil splošno znan in ugleden mož. Bil je tudi več let župan občine Zamušani. Eden njegovih sinov je učitelj pri Sv. Marijeti niže Ptujja, drugi je upokojeni kapetan-invalid v Mariboru, tretji pa vodi doma gospodarstvo. Blag mu spomin, ostalim pa naše sozallje!

Kino. V sredo 7. in v četrtek 8. t. m., obakrat ob 20. uri, se predvaja vefilm »Carica Katarina«. V soboto 10. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 11. t. m. ob 18.30 in 20.30 pa je na vrsti film »Sinfonija ljubezni«.

Aretacija. Orožniki so aretirali 25-letnega brezposelnega delavca Leopolda Mirta iz Loke pri Krškem v trenutku, ko je prodajal pri Sv. Janžu na Dravskem polju ukradeno dvokolo. Ker ni mogel navesti s čim se preživlja, so ga izročili sodišču v Ptujju, kolo pa so mu zaplenili, dokler se ne ugotovi pravi lastnik.

Sejem za prašiče. V sredo 31. oktobra t. l. se je vršil v Ptujju običajni sejem za prašiče, ki pa je bil kar se tiče dogona slabo založen, kupčija pa je bila še slabša. Prignali so 166 prascev in 106 svinj, skupaj 292 ščetinarjev. Od teh so jih prodali komaj 55. Cene za kg žive teže so bile sledeče: pršutarji 4.75—6 Din, debelih ni bilo; plemenske so prodajali od 200—650, prasce stare 8—10 tednov pa po kakovosti, in sicer od 70—175 Din enega. Prihodnji sejem za prašiče bo 7. t. m.

Poljčane

Osebnost. Premoščen je bil te dni in odšel na svoje novo službeno mesto v Prevalje, tukajšnji poštni uradnik g. Slavko Ljubič. Bil je v Poljčanah pol drugo leto. Pri Sokolu je bil arhivar. Ob odhodu mu želimo mnogo sreče in uspeha!

SK Boč : SK Adrija (Pobrezje) 6 : 3. V nedeljo se je odigrala nogometna tekma med gornjima kluboma, ki je potekla zelo živahno. Pobrezani so bili naši gosti že preteklo leto. Takrat so zmagali s 4:2. Tudi v nedeljo je bilo pričakovati, sodeč po njih boljši igri, zmago. Zlasti začeli so dobro. Toda tudi domačini so napeli vse sile in nekaj je pripomogla tudi sreča, da so si priborili zmago k gornjim rezultatom, ki bi bil pa prav tako lahko gostom v dobro. — Na igrišču je vihrala na drogu črna zastava. Pred tekmo je moštvo priseglo zvestobo kralju Petru II. V znak žalosti je odredil sodnik v deveti minuti enominutni molk.

Komentiranje gledališčnih in kinematografskih predstav

NEKAJ MISLI PO RUSKEM FILMU »BURJA«.

Zadnjič sem videl sovjetski film »Burja«, ki me je izredno prijel. Pa pripovedujem o njem tovarišu in mu ga hvalim. Čez nekaj časa mi pride povedati, da je pravkar slišal o tem filmu čisto nasprotno sodbo, češ, da ni drugega v njem kot samo vlačuganje. Odgovoril sem mu, da vsak gleda skozi svoje očali, misli pa sem si, če sodi tako izobraženec, kako sprejema šele neuka publika! Vidi samo zunanost, ne ve pa, kakšen smisel ima vse to, kaj je hotel avtor povedati. In tako mu je film samo napasel oči in natisil, hočem reči užejal nizkotine nagona, vse drugo pa, kar je bistveno, je šlo mimo njega, zastrto ali neopaženo.

In vendar se mi zdi, da je ta film, kakor ruska gledališka umetnost sploh, nekaj tako svojevrstnega, čisto drugega od zapadnjaške, z globokim jedrom, samo da je obdano z debelo, skominasto lupino, da malokdo do jedra pride. Jaz

sem videl v tem ruskem filmu nesluteno bogastvo pristnih, živih ruskih tipov, življenje, kakor se izživlja brez krinke, v vsej nebrzdanosti primarnih strasti, pri tem pa prede in spleta problem, ki ga stavi ubogemu človeku, da ob njem žalostno propade, ker ga ne zna rešiti, nič drugače kakor tista thebanska Sfiga, ki je vsakega potnika, kdor ni znal rešiti njene uganke, treščila v prepad.

Meni se zdi, da je bistvo v tem filmu tole: Mlada, lepa žena dobi moža, ki ne razume njene ljubezni, zato pade kaj lahko v naročje pustolovcu, zlasti ko jo svakinja, sama polna življenja, hinavsko k temu navaja. Pa se mlada žena kmalu bridko skesa, izpove domačim svoj greh, prosi na kolenih oduščenja in pri-sega novo življenje, toda tašča, prototip trde, oblastne konservativke, pozna samo staro načelo: Žena, bodi možu pokorna, in; žena od svojega moža drugam

•N. -C.:

Prvič v Skoplju

Skoplje! Kdo se je še pred petnajstimi leti upal kar sam v Skoplje, v metropolo Macedonije, ki je bila — večinoma neupravičeno — razvpita zlasti pri nas na severu kot dežela, kjer se vršijo umori kar na kaldrim, o kateri so bile raznešene vesti, da čepi za vsakim grmom kak razbojnik, ki te utedne napasti in obrati do kože? Le redki so bili oni »junaki« in navadno niso šli prostovoljno, temveč jih je poklicala vojaška dolžnost: orožne vaje. In še danes boš imel o tej Macedoniji precej podobno mnenje, če poslušaš kakega Slovenca — ki seveda še Macedonije videl ni! — ko ti pripoveduje o našem jugu. Če verjameš takim ljudem, se ti zdi, da je še danes tako, kot je bilo v časih, ko je Karl May »potoval« po naši ljubi zemlji in napisal knjigo »V gorah Balkana«. Toda ne, časi, življenje in običaji so se temeljito spremenili, Macedonija je danes dežela, kjer najde človek sicer še zelo primitivne ljudi, ki pa vkljub temu niso kakšni divjaki iz Centralne Afrike, Bornea ali Sumatre. Glavno mesto Macedonije, ali kot jo še imenujemo, Južne Srbije, Skoplje, je središče dveh nacija: Srbov in Turkov, razen tega ima cigansko in makedonsko četrt. Tako je Skoplje mesto, kjer je življenje še bolj pestro kot v Sarajevu. —

Tukaj imamo tipičen Orient v Jugoslaviji. Kdor hoče torej videti res zanimive stvari, naj gre v Skoplje in naj nikar ne verjame fantastičnim pravljicam nekaterih neinformiranih ljudi. Kar sam lahko greš prav do Sv. Nauma in gotovo te ne bo pojedel noben komit, cel boš prišel domov, kakor jaz iz Skoplja. Zdaj pa nekaj zanimivosti in impresij iz Skoplja!

»Torej približno 1000 kilometrov sem sedaj oddaljen od našega Maribora, ako vzamemo črto Maribor—Beograd—Skoplje« sem modroval sam pri sebi in se spomnil vseh ur in uric, kismo jih porabili lansko leto pri zemljepisu, da smo dobili vsaj splošen pregled čez Jugoslavijo. Zopet moram priznati, da je najboljše, če študira človek geografijo kar »na licu mesta«. To je bilo na postaji v Skoplju, ob 10. dopoldne, ko se je brzec po dolgi poti preko Niša lahko zopet nekoliko oddahnil. Omeniti pa moram, v boljše poznavanje razmer, da Skoplje ne smete soditi po železniški postaji; sicer pa je že izdelan ves načrt za moderno in veliko novo zgradbo, čakajo pa — kot marsikje — še samo nekoga, ki bo ves načrt realiziral.

Prvi vtis! Zunaj pred postajo stojijo muslimani, Makedonci in Arbanasi; prišli so po prtljago. Nekoliko dalje je maj-

hen gaj, potem izkopani temelji nekih starinskih stavb, okrog in okrog pa so postavljene kočije, ki opravljajo promet za »boljše« ljudi. Stavil bi, da je večina teh tako smešno napravljenih vozil prestala velike dogodke svetovne vojne; precej značilne so tudi »trobente« na njih. Če se malo posprehodiš po mestu, boš vedno slišal njih čuden glas. Naravnost naprej vidiš ulico Kralja Petra, »Korzo«; to je ulica s promenado; dolgo časa je bila glavna ulica in še danes se večerno življenje občinstva tukaj vrši. Tu in tam še vidiš kako nizko stavbo s prodajalno zelenjave, te prodajalne so kakor naše branjarje, ali tako čiste ne. Večina hiš je dvonadstropnih, vidi se jim, da so morale biti zgrajene v prvih letih po ujedinitvi. Povsod so trgovine in slaščičarne: tam bioskop, restavracija, hotela »Bristol« in »Srpski kralj«, poleg nekake prenočišča tik glavne ulice, ki se mu pa ne spomnim imena, sta to najelegantnejša lokala, kamor prihajajo tujci. Ulica kralja Petra ni dolga, kmalu si na koncu; tu je na levi lep in znan Oficirski dom, na desni pa monumentalna palača Narodne banke, zdaj se gradi še pošta. V srhljivo orientacije, ki ni nič kaj komplicirana, naj povem, da ima ulica kralja Petra smer jug-sever; skoraj v smeri zapad-vzhod teče skozi mesto Vardar; ima torej desni ali moderni del, ki pa ima še mnogo starinskih, toda le redko mu-

slimanskih bajt, potem levi, povsem orientalski del Skoplja ali če vzamemo geografsko: severni del. Zanimivo je torej, da imata Skoplje in Maribor zelo podobno lego, tudi glede okolice: na severu se razprostira Skopska Crna gora, kot pri nas Kozjak ali Slovenske gorice, na jugu pa »Vodno« z dvema istoimenskima naselbinama, kakor naše Pohorje. Proti vzhodu, jugovzhodu in severovzhodu se svet odpre (ob železnici proti Nišu, n. pr. Kumanovska kotlina in ob progi proti Djevdjeliju). Proti zapadu pa je širša soteska, po kateri je speljana ozko tirna proga Skoplje-Ohrid, ki zavije kmalu proti jugozapadu; zapadno od Skoplja trčimo na prve ogranke lepe in visoke Šar planine. Tu bodi še povedano, da se nahaja pravi moderni del Skoplja s parkom, kamor se še povrnemo, na jugozapadu, na jugovzhodu se nahajajo večinoma stare hiše, ki se nadaljujejo prav do »Vodnega«. Na »Donjem Vodnu« ima inž. kem. Marko Kranjec svojo vilo.

Zdaj sva z g. Cijanom že na Dušanovem mostu, pod njim teče leni Vardar; danes je še umazan, toda navadno je temnozelen kot Bosna, Drina ali Neretva. Ko sem se vozil iz Beograda proti Skoplju, sem videl Južno Moravo, ki je bila prav taka. Počasi teče ta reka, toda koliko bi vedela povedati, če bi mogla. (Se bo nadaljevalo.)

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

XVII.

Polnoč se je bližala. V veliki hiši je vse utihnilo, nobena luč ni več razsvetljevala oken, noben glas ni motil nočnega miru. Spodaj po vrtnih stezah pa je stopal mož brez pokoja.

Bil je Hamilton Degraw, umetnik.

Kaj je mislil, kaj sanjal? Zakaj se je mudil tukaj v pozni noči, zakaj ni iskal v spanju pokoja? V prisotnosti vseh gostov se je poslovil od signorine in ni razodel niti z enim glasom, kaki viharji razburjajo njegovo notranjost. Videl je, kako je ljubko zardela, in vendar je čutil, da se mu komaj vidno oddaljuje. Ta misel ga je bolela, tudi se je bal nevarnosti, ki ji mogoče preti, in še nekaj ga je vznemirjalo: Včasih je domneval, da je zagonečni Montelli in neznani zasledovalec deklic ena in ista oseba. Toda nobena moč sveta bi ne mogla prebiti postave in obraza Montellija v zunanost moža, ki so mu ga danes pred stavili. Signorini je pretila torej nevarnost od dveh strani. Katera je nevarnejša, se ni dalo določiti.

Stopal je po peščeni poti gori in dol, zakrit z grmovjem; sedaj je stopil iz sence na pot z mesečino oblito, ki je vodila k skupini dreves. Ko je dospel tja, je prestrašen obstal. Pred njim je stal mož, katerega visoka postava je vrgla dolgo senco na pot. Umetnik se ga je prestrašil, a nič manj tudi neznanec, ki je pristopil k njemu in se mu priklonil.

»Gospod Degraw!« je zadonelo iz njegovih ust.

»Gospod Degraw!« je zaklical umetnik istočasno s popolnoma drugim izrazom. Nato sta se gledala molče, dokler ni začel gospod iz Clevelanda malo v zadregi:

»Gotovo se čudite, da me najdete še na posestvu gospice Aspinwallove. Kako naj vam razložim to svojo prisotnost, da se vam ne zazdim velik sanjač? Ali vam zadostuje, če vam povem, da me je privabila lepota pozne noči?«

»Ne zahtevam nikakih razlogov, gospod Degraw«, je odgovoril umetnik s ponosnim samozatajevanjem, »saj se še nisem oddahnil od presenečenja, srečati tukaj moža, ki nosi moje ne preveč vsakdanje ime.«

»Vi polagate veliko važnost na to dejstvo. Želite mogoče videti mojo rodovnico, ali vam naj pošljem list iz naše rodbinske biblije, na kateri je zaznamovano moje ime?«

»Ali vam je to mogoče?«

»Gospod, vi me žalite; moje vedenje vam za to nikoli ni bilo povod. Pa komaj verjamem, da mi spoštovanje do samega sebe ukazuje zahtevati zadoščenje od mesečnega sanjača, kakor se mi vi dozdevate.«

Umetnik je bil skrajno presenečen ob samozavestnem odgovoru tujca in mu je smelo odgovoril:

»To je vse hvalevredno, vendar se mi zdi boljše, veljati za mesečnega sanjača, nego za hudodelca in goljufa.«

Po teh besedah se je ponosno oddaljil in, pusil onemu, ki si ga je zdaj napravil za sovražnika, prosto pot.

Kmalu pa je zaslísal stopinje za seboj.

»Ne morem vam dovoliti, da odhajate,« je začel tujec, ko se je umetnik ustavil, »dokler se niste meni nasproti izrazili jasneje. Takoj v začetku, ko se je imenovalo moje ime, ste se kazali naravnost razburjeni in na moj vpljudni nagovor ste odgovorili posmehovalno, ko vam za to nisem dal nikakega povoda. Kaj vas opravičuje, ne vem in nikakor ne morem spraviti v sklad vašega obnašanja z imenom, ki ga imate pred svetom.«

»Žalibog sem imel tehtne razloge za svoje dejanje,« je odgovoril umetnik, katerega je razburjala hladnokrvnost nasprotnika, ne da bi mu sumnjó zmanjšala. »Ne želim vas žaliti po nepotrebnem, zato bi mi zelo ustregli, če mi odgovori-

te rajše na nekaj vprašanj, namesto da zahtevate pojasnil.«

»Ni slaba zahteva,« se je posmehnil drugi. »Ker ste me razžalili, imam pač pravico vam jo odreči. Toda le vprašajte, hočem vam kot poštenjak odgovorjati kratko in jedrnat.«

Umetniku so stopile potne kapljice na čelo, toda vztrajal je na svoji poti:

»Blagovolite mi razodeti, ali prihajate naravnost iz Clevelanda?«

»Ne prihajam od tam.«

»Potem ste se pač mudili v New Yorku, preden ste prišli semkaj?«

»Popolnoma resnično. Šele danes sem z brzovlakom odpotoval od tam. Hočete li vedeti, kakšno prtljago sem vzel s seboj in koliko napitnine sem dal hišniku?«

»Želim vedeti samo to, kar se tiče mene samega in dame, ki mi je nadvse ljuba, gospodične Rogersove.«

Tujec je spremenil svoje vedenje; zadelo se mu je, odkod izvira sovražstvo nasprotnika.

»...nositeljica imena,« je nadaljeval umetnik nehote, »ki je postala v zadnjem času cilj usodepolnih napadov. Kot njen prijatelj jo hočem čuvati pred vsako škodo. Ako ste torej občevali z drugimi deklicami istega imena, potem ne računajte, da vam bo dovoljeno se približati tudi njeni osebi.«

(Se bo nadaljevalo.)

Sokolstvo

Sokoško društvo Maribor Matica.

Odborova seja je jutri v sredo 7. nov. 1934. ob 20. uri v društveni sobi v Narodnem domu. Pridite točno! Zdravo! Tajnik.

Sokol Maribor III. sporoča, da bo po sklepu zadnjega sestanka telovadba starejših članov vsako sredo od 19.30 do 20.30 ure. Člani, pridite v čimvečjem številu! Zdravo! Načelnik.

Obujanje mrličev

Senzacionalni uspeh moskovske klinike.

Na moskovski državni kliniki je bil izvršen prvi znani poskus obujanja mrličev. Poskus je uspel preko vsakega pričakovanja. Truplo nekega človeka, ki je umrl pred tremi urami, je bilo pripeljana na kliniko in tam spojeno z umetnim srcem. Umetno srce je bilo zvezano z glavnimi žilami mrliča in spravljeno v pogon. V najkrajšem času je mrlič oživel. Človek je prišel zopet dihati in kazati vse znake življenja, samo zavedel se ni. To drugo življenje od mrtvih prebujenega človeka je trajalo dve minuti, nakar je drugič definitivno umrl. Ta veliki uspeh medicine bo sedaj preizkušen še na drugih truplih, da se ugotovi, ali ni bil to le gol slučaj. V zdravniških krogih je vzbudil ta eksperiment silno senzacijo in se z njim v zvezi širijo naravnost fantastične kombinacije o možno sti obujanja mrličev.

Turški tisk proti kavi.

Turški listi vodijo zadnje čase srdito kampanjo proti najpopularnejšemu napitku vseh prerokovih sinov, proti čezmernemu uživanju kave, ki je bila dolga sto letja poleg cigarete in mirnega poležavanja največji užitek vsakega Turka, da je prišla pri drugih narodih že v pregovor. Nankrat so pa preplavili Kemalovo državo kar tebi nič meni nič članki, ki se v njih trdi, da kava nikoli ni bila narodni napitek turškega ljudstva, marveč da so jo zanesli v Turčijo iz Arabije. Slovito turško kavo, ki kot prtiepenka izpodjeda čile naroda, hočejo izpodrinuti z domačim narodnim napitkom airamom, z zmesjo ovčjega kislega mleka in raznih prmesi. Boj proti kavi v Turčiji ima razumljivo narodno gospodarsko ozadje. Turčija hoče omejiti uvoz drage braziljske kave ter povečati konzum mleka in mlečnih izdelkov. Pravi Turek popije na dan najmanj 10 do 15 skodelic kave.

Širje obzorje.

»Ko sva se vzela, si mi zatrljevala, da sem najboljši mož na svetu.«

»Res je, toda sčasoma sem dobila širše obzorje.«

Poglavje za kadilce

KAJENJE NE ŠKODUJE, ČE KADIŠ POČASI.

Podaljšanje človeškega življenja, zlasti pa ohranitev svežih, mladostnih sil do visoke starosti, je že od nekdaj težak problem zdravniške vede. Učenjaki ne prestando raziskujejo, kaj škoduje človeškemu zdravju in kaj krajša človeku življenje, na drugi strani pa, kaj zdravju koristi in kaj bi moglo človeku življenje podaljšati. Nobenega dvoma ni, da škodojejo zdravju razna mamila in pretirano uživanje življenja. Nekateri učenjaki trdijo, da prikrajša človeku življenje tobak. Drugi učenjaki zopet to naziranje izpodbijajo, in težko je reči, kdo ima prav.

Zelo zanimiv je primer, ko je neki učenjak, hud nasprotnik kaje, odkril starca, ki je bil navzlic visoki starosti, še izredno čil in svež, pa je učenjaku povedal, da še svoj živ dan ri kadil. Učenjak je iz tega seveda takoj sklepal, da je 90letni starec zato še tako svež in čil, ker ni nikoli zastrupljal svojega organizma z nikotinom. Lahko si pa mislimo njegovo presenečenje, ko je starec izjavil, da ima štiri leta starejšega brata, ki kadil od jutra do večera, pa je vendar še tako svež in čil, kakor on. Ker ta primer ni bil edini, se je začela veda temeljito baviti z načinom kaje in kmalu se je izkazalo, zlasti pri natančnejšem opazovanju Turkov, da zmeroma kaja človeku ne škoduje. Če človek torej ne more premagati te strasti, naj kadil počasi, kajti čim počasneje je kadil, tem bolje je zanj. S počasno kajo se omejuje škodljivost nikotina. Če opazujemo cigareto, ko jo človek kadil, vidimo, kako se vije razen vdihavanega dima in pepela modrikast dim.

Dr. Wenusch je pa hotel proučiti obe vrsti dima. Vzel je 18 cigaret, pritrjenih na platinasti žicli. Nad cigaretami je bila pritrjena sesalka, spojena s steklenicami, ki so bile napolnjene z razredčeno žvepleno kislino. Poskrbljeno je bilo tudi za to, da bi dim ne uhajal. S to metodo je dr. Wenusch ugotovil v stranskem toku dima 43 odst. nikotina, obseženega v cigaretah. Vzel je še 18 cigaret, a pri njih je proučil nikotin med počasno in hitro kajo.

Kadil je počasi in delal je presledke po 20 sekund, da je potegnil dim iz cigarete. V izsesanem toku dima je našel 25 odst. nikotina, v stranskem toku pa 14 odst. Iz tega torej sledi, da je pri naravnosti kaji v dimu, ki se vije iz cigarete, manj nikotina, kakor se splošno misli.

Obenem je bilo dognano, da se nad polovico nikotina v kajnem tabaku razkaja. Pri nepretrgani hitri kaji pa vidimo čisto drugačno sliko. Vsebinsa nikotina v glavnem dimu doseže 80 odst.,

dočim pade v stranskem dimu na 3 odst. To je najboljši dokaz, da je treba kaditi počasi, če se človek hoče izogniti škodljivim posledicam nikotina. Čim hitreje cigareto kadimo, tem več nikotina pride v dim, ki ga vdihavamo.

Počasno, neškodljivo kajo vidimo najlepše pri Turkih. Ti so pravi mojstri v kaji in zato dočakajo v Turčiji tudi najstrastnejši kadilci visoko starost. Turki rabiijo mnogo več tobaka nego drugi narodi, pa jim vendar ne škoduje. Kar se torej tiče zdravja, ne gre za količino pokajenega tobaka, marveč za količino vdihanega nikotina. In ker kade Turki zelo počasi, pride v njihov organizem tudi pri obilni kaji razmeroma malo nikotina in zato jim kaja ne škoduje, čeprav kade vse življenje. Kdor torej hoče, da mu kaja ne bo škodovala, naj se nauči kaditi od Turkov.

Kralj analfabetov.

Malo je ljudi, ki bi bili kdaj slišali o kralju z dolgim imenom Miangul Gulsahzada sir Abdul Vadut. Prav tako je malo takih, ki bi znali, da se naziva njegova kraljevina Svat in da se razprostira med britansko Indijo in Afganistanom. Kralju Miangulu, čeprav je nepismen človek, se je posrečilo, da je iz krvoločnih plemen, med katerimi je zelo razširjena

krvna osveta, ustvaril krepko monarhijo. Ko so okrog njegove države razsajale krvave vojne, je znal kralj Miangul ohraniti mir v svoji državi. Sam je nepismen, zelo pa ceni šolsko naobrazbo in je storil vse, kar je v njegovi moči za izobrazbo in napredek svojega naroda, ki je prav tako po pretežni večini še nepismen. Zadnja leta so pričeli graditi s kraljevo pomočjo številne šole, učitelji pa so prišli iz bogate Anglije. Ba je hodijo v šolo tudi starejši ljudje, pri otrocih pa se opaža nagel napredek, kar je dokaz, da so njegovi podaniki precej talentirani.

Prepovedano šminkanje.

Ne pri nas v Evropi, pa tudi ne v naši državi, marveč na Kitajskem v Nankingu, je prepovedal župan najstrožje šminkati se mladenkam, ki še hodijo v šolo. Učenko, ki bi se šminkala, bodo takoj izključili iz šole, starše pa bo zadela huda denarna kazen.

Poklon za poklon.

Plešast gospod moderni gospodični: »Gospodična, vaša glavnica je kakor krasen sen.«
»Vaša je pa kakor gola resnica.«

Prej in zdaj.

Mamica se še dobro spominja na prvi možev poljub. Hči je pa že pozabila, kako se je imenoval njen prvi mož.

Razno

PEKARNA

z vsem inventarjem se odda v najem. Maribor. Smetanova ul. 59. 4551

Sobo odda

PRAZNO SOBO

oddam takoj ali s 15. novembrom mirnim zakoncem. Koroška cesta 106. 4554

Pouk

DAJEM INSTRUKCIJE

nižješolcu sred. šol. Poučbu na upravo »Večernika« pod »Instruktor«. 3449

Zgubljeno

BRILJANTNI UHAN

se je izgubil preko sobete. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi pri gospe Ani Perc Maribor. Gosposka ul. 46/1. 4555

Službo išče

GOSPODIČNA

s 4 razredi meščanske šole in enoletnim trgovskim tečajem, z znanjem slovenskega hrvaškega in nemškega jezika, stenografije, strojenisa in nekaj prakse, želi službe v pisarni ali trgovini. Naslov pove uprava lista. 4538

Spomnite se CMD

Globoko užaloščeni sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je naš predragi, dobri

Niko Furman

krojaški mojster

dne 6. novembra zjutraj za vedno v Gospodu zaspal.

K večnemu počitku bomo izročili blagopokojnega dne 8. novembra ob pol 16. uri na pokopališče v Studencih.

STUDENCI pri Mariboru, dne 6. novembra 1934.

Adela, roj. Kovačič, soproga. Milanček, sinček in ostalo sorodstvo.